

В. М. Лазуренко

ВНЕСОК Ю. М. ВОВКОТРУБА В УКРАЇНСЬКУ ІСТОРИЧНУ НАУКУ

Вивчено науково-педагогічний та життєвий шлях черкаського історика, кандидата історичних наук, доцента Юрія Миколайовича Вовкотруба (1979 – 2011 рр.). Показано особливості становлення Ю. М. Вовкотруба як викладача вищої школи. Висвітлено особливості наукових уподобань вченого. Особлива увага зосереджена на особистому внеску вченого у дослідження історії розвитку прикладної механіки в Україні в ХІХ ст. Розкрита активна участь науковця у діяльності громадських організацій України.

Ключові слова: історик, історичне краєзнавство, історія науки і техніки, праці, прикладна механіка, статті.

Кожного дня ми ставимо собі питання: "для чого я живу, який слід залишиться після мене?" Хтось мріє про славу і почесі, а інший хоче спокійного життя та тихої вдячної праці. До таких простих скромних трударів нашої сьогоденної буденності відноситься і постать черкаського науковця Юрія Миколайовича Вовкотруба (1979 – 2011 рр.). Він ніколи не думав про почесі, навіть соромився в деяких ситуаціях занадто прискіпливої позитивної, направленої в його адрес, характеристики його діяльності зі сторони науковців, колег, друзів. Він просто жив, просто боровся, просто говорив те, про що щиро думав, не зраджував інших і, що головне, самого себе. Тому через це і заслужив глибоку повагу в науковому та краєзнавчому середовищі нашої держави.

Життю та науково-педагогічній діяльності черкаського історика, краєзнавця, кандидата історичних наук, доцента Черкаського державного технологічного університету Ю. М. Вовкотруба фрагментарно приділялась увага у роботах М. І. Бушина "Учені Черкаського державного технологічного університету" та В. М. Лазуренка "Терези долі і науки". Єдиною на сьогодні ґрунтовною працею, присвяченою виключно постаті Ю. М. Вовкотруба, є книга "Ліг колоском на отчому порозі. Юрій Миколайович Вовкотруб – молодий дослідник української історії", автором якої є автор цієї статті [1].

Метою статті є вивчення життєвого та наукового шляху черкаського історика, кандидата історичних наук, доцента Ю. М. Вовкотруба (1979 – 2011 рр.).

Народився Ю. М. Вовкотруб 20 вересня 1979 р. у селі Бужанка Лисянського району Черкаської області. Після закінчення із срібною медаллю Бужанської середньої школи вступив на навчання до Черкаського інженерно-технологічного інституту, який закінчив у 2001 р. за спеціальністю "Металорізальні верстати та системи" і спеціалізацією "Менеджмент у машинобудуванні", здобув кваліфікацію інженера-механіка.

З 01 листопада 2001 р. по 01 листопада 2004 р. Ю. М. Вовкотруб навчався в аспірантурі при кафедрі історії України Черкаського державного технологічного університету (далі – ЧДТУ). За роки навчання в аспірантурі здібний науковець не лише фахово підготував до захисту дисертаційне дослідження, але і зарекомендував себе дійсно патріотично налаштованим молодим науковцем.

З 12 січня 2005 р. по квітень 2007 р. Ю. М. Вовкотруб – викладач кафедри історії України ЧДТУ [2]. З 17 квітня по 31 серпня 2007 р. – викладач, а з 01 вересня 2007 р. – доцент кафедри суспільних дисциплін і права ЧДТУ [3].

Протягом педагогічної роботи у ЧДТУ викладав такі основні навчальні курси, як "Історія України", "Історія науки і техніки", "Соціологія", "Політологія", "Основи психології та педагогіки", "Психологія" та "Психологія екстремальних стосунків". У 2009 р. Ю. М. Вовкотруб за сумлінну працю, вагомий внесок у розбудову університету, значні наукові досягнення нагороджений Почесною грамотою ЧДТУ.

Молодий науковець ніколи не цурався відповідальної, а в чомусь і новаторської роботи. Так, починаючи з 2006/07 навчального року в навчальних програмах ЧДТУ вперше запроваджено викладання курсу "Історія науки і техніки", і, що приємно, першим, хто взявся самостійно читати цей курс, був саме Ю. М. Вовкотруб. А набуті за роки написання дисертації знання стали йому в нагоді.

Знаковою подією в житті вченого став 2006 рік. 25 грудня цього року Ю. М. Вовкотруб успішно захистив дисертацію на тему "Історія розвитку прикладної механіки в Україні в ХІХ – першій чверті ХХ ст. " на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.07 – історія науки і техніки в спеціалізованій вченій раді Д 26.189.02 Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва Національної академії наук України (наукові керівники: д.фіз.-мат.н., професор Храмов Ю. О. (Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України); д.і.н., професор Бушин М. І. (ЧДТУ) [4].

Якщо говорити про коло наукових інтересів Ю. М. Вовкотруба, то це – історія науки і техніки, історичне краєзнавство, народознавство. Але найбільше його приваблювала історія науки і техніки – саме вивченню певних аспектів її розвитку на теренах України і було присвячено чимало його ґрунтовних наукових розвідок [5].

Так трапилось, що доля мене познайомила з цією глибокопорядною людиною, яка подавала великі наукові сподівання на етапі її початкового серйозного наукового формування у вже не близькому 2001 р. Цього року Юрій Миколайович вступив на навчання до аспірантури Черкаського державного технологічного університету.

Пам'ятаю, як запропонував йому в 2003 р. співавторство у написанні на замовлення редакції обласної громадсько-політичної газети "Земля Черкаська" серії науково-популярних нарисів про історію українського чумацтва, і з якою завзятістю, енергією, впертістю і цілеспрямованістю цей молодий хлопець

включився у написання цих матеріалів. Серія статей мала величезний резонанс серед жителів Черкащини, який спонукав до опублікування нарисів окремою книгою, яка мала назву "Каравани українського степу". Після виходу книги ми декілька разів виступали у прямих ефірах на обласному радіо та телебаченні, у нас брали неодноразово інтерв'ю ряд друкованих всеукраїнських ЗМІ. У 2004 р. за фінансової підтримки керівництва Черкаської обласної державної адміністрації вийшло друге видання цієї книги. Але і це ще не все. За науково-популярну книгу про самобутнє українське чумацтво "Каравани українського степу" на Першому Всеукраїнському літературно-творчому конкурсі "Тобі, ХХІ століття", який відбувся 19 – 20 травня 2004 р., у номінації "Проза" Ю. М. Вовкотруб нагороджений Дипломом Першого ступеня. Це була перша вагома нагорода для молодшої людини, яка самостійно і усвідомлено вирішила назавжди пов'язати свою долю з історичною наукою.

У 2007 р. Ю. М. Вовкотруб видав головну книгу свого короткого земного життя – ґрунтовне наукове дослідження "Нариси історії розвитку прикладної механіки в Україні в ХІХ ст". [6]. Рецензентами монографії виступили професор Ю. Г. Лега, доцент В. М. Лазуренко, с.н.с. С. А. Хорошева.

Декілька штрихів щодо специфіки і значення вищезгаданої роботи. Якщо брати в цілому і дійсно подивитись на реконструкцію історії розвитку науки про машини, яку здійснив Ю. М. Вовкотруб, то вона зроблена дуже добре і навіть більш того, виявлені такі питання та моменти, які змінюють наше уявлення про початок розвитку історії науки про машини в Україні. Це дійсно велика заслуга науковця.

Основні результати дослідження і сформульовані висновки були отримані шляхом вивчення та узагальнення значної кількості наукових публікацій, монографій, архівних документів, а також порівняльного і логічного аналізу та застосування соціологічного та наукометричного підходів.

Ю. М. Вовкотруб вперше зробив спробу з наукових позицій комплексно вирішити підняту ним проблематику, яка до цього часу не стала в Україні предметом спеціального вивчення. У процесі дослідження проблеми виявлено та запроваджено до наукового обігу нові факти з історії прикладної механіки в Україні, зокрема виявлено та проаналізовано практично невідомі праці Я. П. Козельського "Механічні пропозиції" (1764 р.) та Ф. І. Меховича "Теорія машин" (1826 р.), виявлено невідомі досі дані з біографії названих учених.

Науковцем вперше у вітчизняній історіографії внесено корективи в установлені уявлення про роль Ф. І. Меховича, І. І. Рахманінова у розвитку прикладної механіки як навчальної дисципліни та становленні технічної освіти в Україні. Також подано нові відомості про внесок В. М. Лігіна, В. Л. Кирпичова в розробку методів кінематичного, Х. І. Гохмана – кінематичного і структурного аналізу механізмів, Г. Ф. Проскури – у динаміку машин, обґрунтовано пріоритет цих вчених у створенні та практичному використанні відповідних методів науки про машини.

У розрізі дослідження історії прикладної механіки в Україні у 2009 р. Ю. М. Вовкотрубом видано науковий довідник "Хронологія розвитку прикладної механіки в Україні" (XI – XX ст.) [7].

Актуальність наукових доробків доцента ЧДТУ Ю. М. Вовкотруба визначається необхідністю доповнити національну історію науки і техніки і сприяти тим самим процесу інтелектуального збагачення України.

Окрім робіт, які стосувались історії науки і техніки, є у науковця праці, які стосуються висвітлення подій і явищ різних періодів історії України. У співавторстві з колегами ним написано ряд науково-краєзнавчих книг, зокрема – згадана вже вище "Каравани українського степу" (два видання), "Без права на забуття. Черкащина у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.", "Хліборобські скарби. Створення, удосконалення і застосування господарського інвентаря українським селянством" [8] та опубліковано чимало наукових статей.

Пишучи про Ю. М. Вовкотруба хотілося б відзначити і ту значну історико-краєзнавчу пошукову роботу, яку здійснював вчений. З 2006 р. він був активним членом Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України. Постійно брав участь практично у всіх науково-практичних конференціях, круглих столах, читаннях, що проводили краєзнавці області, допомагав макетувати збірники матеріалів конференцій. Він є автором (співавтором) значної кількості книг та статей краєзнавчої тематики. Серед них: "Чигиринщина в історико-краєзнавчих дослідженнях науковців Черкаського державного технологічного університету", "Призваний історією, покликаний майбутнім", "Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Маньківщина", "Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Місто Канів", "Рух опору на теренах Черкащини в роки німецько-фашистської окупації 1941 – 1944 рр.", "Сонце над Тікичем. Лисянщина" та інші [9].

Ю. М. Вовкотруб надзвичайно пошановував свою малу батьківщину – Лисянщину. Пригадую, з якою любов'ю і скрупульозністю він писав статтю про історію і сьогодення Бужанського цукрового заводу [10], біля подвір'я якого пройшло його дитинство і юність, повз який він кожного ранку проходив, ідучи до школи, де і нині проживають його батьки. Він болісно переживав, що завод не працює на всі свої потужності, що він поступово знищується і занепадає. Проте, не зважаючи на вищезазначене, Ю. М. Вовкотруб для нинішніх і прийдешніх поколінь залишив писемний пам'ятник – ним досліджену писемну історію Бужанського цукрового заводу.

За плідну роботу з дослідження і популяризації історії Черкащини, і зокрема, Лисянщини, рішенням президії Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців від 15 вересня 2006 р. Ю. М. Вовкотруб нагороджений Почесною грамотою.

Ю. М. Вовкотруб був активним членом Наукового товариства істориків-аграрників (з 2002 р.) [11], Українського товариства істориків науки (м. Київ; з 2006 р.), Осередку Наукового товариства ім. Т. Шевченка в Черкасах (з 2007 р.).

Ю. М. Вовкотруб займав активну громадянську позицію. У січні 2008 р. відповідно до доручення віце-прем'єр-міністра України та листа Держкомархіву України він був включений як представник від ЧДТУ до складу Тимчасової робочої групи по аналізу виявлених архівних документів, пов'язаних з Голодомором 1932 – 1933 рр. на Черкащині.

За своє коротке, але сповнене великої енергії життя Ю. М. Вовкотруб взяв участь у 39 наукових заходах, з них 24 – міжнародні науково-практичні конференції, 4 – наукові сесії, 3 – науково-практичні конференції, 3 – науково-краєзнавчі конференції, 2 – історико-краєзнавчі учнівські конференції, а також у міжнародному та всеукраїнському симпозиумах, всеукраїнській науковій конференції.

Ю. М. Вовкотруб – автор (співавтор) 87 наукових робіт (17 з них – у фахових виданнях), з них 9 науково-популярних книг та монографія. Рішенням кафедри історії України ЧДТУ (протокол №15 від 25 червня 2011 р.) Ю. М. Вовкотруб нагороджений ювілейною медаллю "10 років кафедри історії України ЧДТУ". Посвідчення підписав ректор ЧДТУ, професор, голова Ради ректорів Черкащини Ю. Г. Лега.

10 вересня 2011 р. на 32-му році раптово, в результаті хвороби, обірвалось життя щирого українця, молодого науковця Черкащини Ю. М. Вовкотруба. Так розпорядилась його доля.

Уже після відходу у вічність Ю. М. Вовкотруба його мама Людмила Андріївна отримала синів Аттестат доцента, який він так і не побачив при житті. Документи на присвоєння наукового звання було подано до Атестаційної колегії в липні 2011 р., а позитивне рішення було прийняте 10 листопада 2011 р.

Людина – це унікальна істота, яка є не просто творінням вищого розуму, призначеним для якихось практичних цілей, вона ще і безсмертна – не лише в релігійному розумінні, але й у своїх справах. Усе, що кожен із нас зробить, матиме свій слід у майбутньому і, таким чином, стане вічним, хоча самої людини давно вже й не буде. Підводячи підсумок цих міркувань зазначимо, що к.і.н., доцент Ю. М. Вовкотруб свій талант не змарнував, а постійно його розвивав і вдосконалював.

Список використаних джерел

1. Вовкотруб Юрій Миколайович // Учені Черкаського державного технологічного університету / М. І. Бушин. – Черкаси: Черкаський ЦНТЕІ, 2010. – С. 172 – 173; Лазуренко В. М. Терези долі і науки / В. М. Лазуренко. – Черкаси: Черкаський ЦНТЕІ, 2004. – С. 79 – 81; Лазуренко В. М. Ліг колоском на отчому порозі. Юрій Миколайович Вовкотруб – молодий дослідник української історії / В. М. Лазуренко. – Черкаси: Вертикаль, видавець ПП Кандич С. Г., 2012. – 176 с.
2. Лега Ю. Г. Шляхом до державного університету / Ю. Г. Лега, М. І. Бушин. – Черкаси: Черкаський ЦНТЕІ, 2003. – С. 219 – 222.
3. Черкаський державний технологічний університет. 50 років. – Черкаси: ЧДТУ, Вид. Чабаненко Ю., 2010. – С. 118.

4. Вовкотруб Ю. М. Історія розвитку прикладної механіки в Україні в XIX – першій чверті XX ст.: дис... канд. іст. наук: 07. 00. 07 / Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва. – Черкаси, 2006. – 211 с.; Вовкотруб Ю. М. Історія розвитку прикладної механіки в Україні в XIX – першій чверті XX ст. [Текст]: автореф. дис... канд. іст. наук: 07. 00. 07; НАН України, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, Черкаський держ. технологічний ун-т. – К., 2006. – 19 с.
5. *Приведені авторські статті Ю. М. Вовкотруба.* Проблеми розвитку вищої технічної освіти України як основи становлення прикладної механіки (кінець XIX – початок XX ст.) // Історичні і політологічні дослідження: Науковий журнал. 3/4 (15/16). – Донецьк, 2003. – С. 88 – 92; Історія механіки на теренах України з найдавніших часів до кінця XVIII століття // Історичні і політологічні дослідження: Науковий журнал. 3 (21). – Донецьк, 2004. – С. 76 – 80; Внесок Ф. І. Меховича у становлення прикладної механіки в Україні // Історія української науки на межі тисячоліть: Зб. наук. праць. – К., 2005. – Вип. 19. – С. 36 – 43; Становлення знань про машини в Україні у XVII – XVIII ст. // Нариси з історії природознавства і техніки: Зб. наук. праць / Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, Українське товариство істориків науки. – К.: Фенікс, 2005. – Вип. 45. – С. 9 – 16; Сільськогосподарські машини та їх застосування в аграрному секторі Наддніпрянської України (II половина XIX – початок XX ст.) // Український селянин: Зб. наук. праць / За ред. А. Г. Морозова. – Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2006. – Вип. 10. – С. 249 – 252; Зародження прикладної механіки як науки в Україні у першій половині XIX ст. // Історичні записки: Зб. наук. праць. Вип. 11. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. – С. 55 – 62; Состояние технических знаний в Украине в XVII – XVIII ст. и особенности становления отечественной науки о машинах в XIX ст. // Наука о машинах в Украине. – К.: Фенікс, 2006. – С. 35 – 41; Сільськогосподарське питання в Харківському практичному технологічному інституті наприкінці XIX – початку XX ст. // Історія української науки на межі тисячоліть: Зб. наук. праць. – К., 2008. – Вип. 36. – С. 61 – 66; Науковий внесок Я. Козельського у становлення та розвиток механіки на теренах України у другій половині XVIII ст. // Сіверянський літопис: Зб. наук. праць. – Чернігів, 2008. – Вип. 5. – С. 87 – 90 та ін.
6. Вовкотруб Ю. М. Нариси історії розвитку прикладної механіки в Україні в XIX ст.: монографія / Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси: Вертикаль, видавець ПП Кандич С. Г., 2007. – 200 с.
7. Вовкотруб Ю. М. Хронологія розвитку прикладної механіки в Україні (XI – початок XX ст.) / Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси, 2009. – 28 с.
8. Лазуренко В. М. Каравани українського степу / В. М. Лазуренко, Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси: Ваш Дім, 2004. – 76 с.; Лазуренко В. М. Каравани українського степу / В. М. Лазуренко, Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси: Ваш Дім, 2004. – 92 с. (друге видання); Лазуренко В. М. Без права на забуття. Черкащина у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. / В. М. Лазуренко, Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси: Ваш Дім, 2005. – 372 с.; Лазуренко В. М. Хлібороб-

- ські скарби. Створення, удосконалення і застосування господарського інвентаря українським селянством / В. М. Лазуренко, Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси: Вертикаль, видавець ПП Кандич С. Г., 2007. – 168 с.
9. Вовкотруб Ю. М. Чигиринщина в історико-краєзнавчих дослідженнях науковців Черкаського державного технологічного університету / Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси, 2007. – 24 с.; Вовкотруб Ю. М. Призваний історією, покликаний майбутнім / Ю. М. Вовкотруб, Є. М. Стрижак. – Черкаси: Вертикаль, видавець ПП Кандич С. Г., 2006. – 144 с.; М. І. Бушин. Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Маньківщина / М. І. Бушин, Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси: Черкаський ЦНТЕІ, 2004. – 385 с.; Бушин М. І. Черкаський край в особах. 1941 – 2001. Місто Канів / М. І. Бушин, Ю. М. Вовкотруб. – Черкаси: Черкаський ЦНТЕІ, 2005. – 352 с.; Лазуренко В. М. Рух опору на теренах Черкащини в роки німецько-фашистської окупації 1941 – 1944 рр. / В. М. Лазуренко, Ю. М. Вовкотруб, Л. В. Фрей. – Черкаси: Ваш Дім, 2006. – 28 с.; Бушин М. І. Сонце над Тікичем. Лисянщина / М. І. Бушин, Ю. М. Вовкотруб, Л. М. Жицька. – Черкаси, 2011. – 290 с.; Лазуренко В. М. Уродженці Черкащини – видатні постаті Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. / В. М. Лазуренко, Ю. М. Вовкотруб // Черкащина в контексті історії України. Матеріали Другої науково-краєзнавчої конференції Черкащини, присвяченої 60-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр. – Черкаси: Ваш Дім, 2005. – С. 353 – 368.
10. Вовкотруб Ю. М. Бужанський цукровий завод – пам'ятка промислової архітектури: історія та перспективи / Ю. М. Вовкотруб // Черкащина в контексті історії України. Матеріали Третьої науково-краєзнавчої конференції Черкащини, присвяченої проблемам охорони, збереження та використання історико-культурної спадщини. – Черкаси: Вертикаль, 2008. – С. 256 – 261.
11. Наукове товариство істориків-аграрників на 10-ту річницю діяльності. 2000 – 2010 / наук. ред. А. Г. Морозов; упоряд. І. А. Фареній. – Черкаси: Вертикаль, видавець ПП Кандич С. Г., 2010. – С. 18; 23.

References

1. Vovkotrub Yuriy Mykolayovych // Bushyn M. I. Ucheni Cherkas'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu / M. I. Bushyn. – Cherkasy: Vydavnytstvo Cherkas'kyu TsNTEI, 2010. – S. 172 – 173; Lazurenko V. M. Terezy doli i nauky / V. M. Lazurenko. – Cherkasy: TsNTEI, 2004. – S. 79 – 81; Lazurenko V. M. Lih koloskom na otchomu porozi. Yuriy Mykolayovych Vovkotrub – molodyy doslidnyk ukrayins'koyi istoriyi / V. M. Lazurenko. – Cherkasy: Vertykal', vydavets' Kandych S. H., 2012. – 176 s.
2. Leha Yu. H. Shlyakhom do derzhavnoho universytetu / Yu. H. Leha, M. I. Bushyn. – Cherkasy: Cherkas'kyu TsNTEI, 2003. – S. 219 – 222.
3. Cherkas'kyu derzhavnyy tekhnolohichnyy universytet. 50 rokiv. – Cherkasy: ChDTU, Vyd. Chabanenko Yu., 2010. – S. 118.
4. Vovkotrub Yu. M. Istoriya rozvytku prykladnoyi mekhaniky v Ukrayini v KhIKh – pershiy chverti KhKh st.: dys. kand. ist. nauk: 07. 00. 07 / Tsentr doslidzhen' naukovotekhnichnoho potentsialu ta istoriyi nauky im. H. M. Dobrova. – Cherkasy, 2006. –

- 211ark.; Vovkotrub Yu. M. Istoriya rozvytku prykladnoyi mekhaniky v Ukrayini v KhIKh – pershiy chverti KhKh st. [Tekst]: avtoref. dys. kand. ist. nauk: 07. 00. 07; NAN Ukrayiny, Tsentr doslidzhen' naukovo-tekhnichnoho potentsialu ta istoriyi nauky im. H. M. Dobrova, Cherkas'kyy derzh. tekhnolohichnyy un-t. – K., 2006. – 19 s.
5. Pryvedeni avtors'ki statti Yu. M. Vovkotruba. Problemy rozvytku vyshchoyi tekhnichnoyi osvity Ukrayiny yak osnovy stanovlennya prykladnoyi mekhaniky (kinets' XIX – pochatok XX st.) // Istorychni i politolohichni doslidzhennya: Naukovyy zhurnal. 3/4 (15/16). – Donets'k, 2003. – S. 88 – 92; Istoriya mekhaniky na terenakh Ukrayiny z naydavnishykh chasiv do kintsya XVIII stolittya // Istorychni i politolohichni doslidzhennya: Naukovyy zhurnal. 3 (21). – Donets'k, 2004. – S. 76 – 80; Vnesok F. I. Mekhovycha u stanovlennya prykladnoyi mekhaniky v Ukrayini // Istoriya ukrayins'koyi nauky na mezhi tysyacholit': Zb. nauk. prats'. – K., 2005. – Vyp. 19. – S. 36 – 43; Stanovlennya znan' pro mashyny v Ukrayini u XVII – XVIII st. // Narysy z istoriyi pryrodoznavstva i tekhniky: Zbirnyk naukovykh prats' / Tsentr doslidzhen' naukovo-tekhnichnoho potentsialu ta istoriyi nauky im. H. M. Dobrova NAN Ukrayiny, Ukrayins'ke tovarystvo istorykiv nauky. – K.: Feniks, 2005. – Vyp. 45. – S. 9 – 16; Sil's'kohospodars'ki mashyny ta yikh zastosuvannya v aharnomu sektori Naddnipryans'koyi Ukrayiny (II polovyna XIX – pochatok XX st.) // Ukrayins'kyy selyanyn: Zb. nauk. prats' / Za red. A. H. Morozova. – Cherkasy: Cherkas'kyy natsional'nyy universytet im. B. Khmel'nyts'koho, 2006. – Vyp. 10. – S. 249 – 252; Zarodzhennya prykladnoyi mekhaniky yak nauky v Ukrayini u pershiy polovyni XIX st. // Istorychni zapysky: Zbirnyk naukovykh prats'. Vyp. 11. – Luhans'k: Vyd-vo SNU im. V. Dalya, 2006. – S. 55 – 62; Sostoyanye tekhnicheskyykh znanyy v Ukrayne v XVII – XVIII st. y osobennosti stanovlennya otechestvennoy nauky o mashynakh v XIX st. // Nauka o mashynakh v Ukrayne. – K.: Fenyks, 2006. – S. 35 – 41; Sil's'kohospodars'ke pytannya v Kharkivs'komu praktychnomu tekhnolohichnomu instytuti naprykintsi XIX – pochatku XX st. // Istoriya ukrayins'koyi nauky na mezhi tysyacholit': Zb. nauk. prats'. – K., 2008. – Vyp. 36. – S. 61 – 66; Naukovyy vnesok Ya. Kozel's'koho u stanovlennya ta rozvytok mekhaniky na terenakh Ukrayiny u druhiy polovyni XVIII st. // Siveryans'kyy litopys: Zb. nauk. prats'. – Chernihiv, 2008. – Vyp. 5. – S. 87 – 90 ta in.
 6. Vovkotrub Yu. M. Narysy istoriyi rozvytku prykladnoyi mekhaniky v Ukrayini v XIX st.: monohrafiya / Yu. M. Vovkotrub. – Cherkasy: "Vertikal'", vydavets' Kandych S. H., 2007. – 200 s.
 7. Vovkotrub Yu. M. Khronolohiya rozvytku prykladnoyi mekhaniky v Ukrayini (XI – pochatok XX st.) / Yu. M. Vovkotrub. – Cherkasy, 2009. – 28 s.
 8. Lazurenko V. M. Karavany ukrayins'koho stepu / V. M. Lazurenko, Yu. M. Vovkotrub. – Cherkasy: Vash Dim, 2004. – 76 s.; Lazurenko V. M. Karavany ukrayins'koho stepu / V. M. Lazurenko, Yu. M. Vovkotrub. – Cherkasy: Vash Dim, 2004. – 92 s. (druhe vydannya); Lazurenko V. M. Bez prava na zabuttya. Cherkashchyna u roky Velykoyi Vitchyznyanoyi viyny 1941 – 1945 rr. / V. M. Lazurenko, Yu. M. Vovkotrub. – Cherkasy: Vash Dim, 2005. – 372 s.; Lazurenko V. M. Khliborobs'ki skarby. Stvorennya, udoskonalennya i zastosuvannya hospodars'koho inventarya ukrayins'kym selyanstvom / V. M. Lazurenko, Yu. M. Vovkotrub. – Cherkasy: Vertikal', vydavets' Kandych S. H., 2007. – 168 s.

9. Vovkotrub Yu. M. Chyhyrynshchyna v istoryko-krayeznavchykh doslidzhennyakh naukovtsiv Cherkas'koho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu / Yu. M. Vovkotrub. – Cherkasy, 2007. – 24 s.; Vovkotrub Yu. M. Pryzvanyy istoriyeyu, poklykanyy maybutnim / Yu. M. Vovkotrub, Ye. M. Stryzhak. – Cherkasy: Vertykal', vydavets' PP Kandych S. H., 2006. – 144 s.; M. I. Bushyn. Cherkas'kyi kray v osobakh. 1941 – 2001. Man'kivshchyna / M. I. Bushyn, Yu. M., Vovkotrub. – Cherkasy: Cherkas'kyi TsNTEI, 2004. – 385 s.; Bushyn M. I. Cherkas'kyi kray v osobakh. 1941 – 2001. Misto Kaniv / M. I. Bushyn, Yu. M., Vovkotrub. – Cherkasy: Cherkas'kyi TsNTEI, 2005. – 352 s.; Lazurenko V. M. Rukh oporu na terenakh Cherkashchyny v roky nimets'ko-fashyst's'koyi okupatsiyi 1941 – 1944 rr. / V. M. Lazurenko, Yu. M. Vovkotrub, L. V. Frey. – Cherkasy: Vash Dim, 2006. – 28 s.; Bushyn M. I. Sontse nad Tikychem. Lysyanshchyna / M. I. Bushyn, Yu. M. Vovkotrub, L. M. Zhyts'ka. – Cherkasy, 2011. – 290 s.; Lazurenko V. M. Urodzhentsi Cherkashchyny – vydatni postati Velykoyi Vitchyznyanoi viyny 1941 – 1945 rr. / V. M. Lazurenko, Yu. M. Vovkotrub // Cherkashchyna v konteksti istoriyi Ukrayiny. Materialy Druhoyi naukovo-krayeznavchoyi konferentsiyi Cherkashchyny, prysvyachenoyi 60-richchyu Peremohy u Velykiy Vitchyznyaniy viyni 1941 – 1945 rr. – Cherkasy: Vash Dim, 2005. – S. 353 – 368.
10. Vovkotrub Yu. M. Buzhans'kyi tsukrovyy zavod – pam'yatka promyslovyi arkhitektury: istoriya ta perspektyvy / Yu. M. Vovkotrub // Cherkashchyna v konteksti istoriyi Ukrayiny. Materialy Tret'oyi naukovo-krayeznavchoyi konferentsiyi Cherkashchyny, prysvyachenoyi problemam okhorony, zberezheniya ta vykorystannya istoryko-kul'turnoyi spadshchyny. – Cherkasy: Vertykal', 2008. – S. 256 – 261.
11. Naukove tovarystvo istorykiv-ahrarykiv na 10-tu richnytsyu diyal'nosti. 2000 – 2010 / nauk. red. A. H. Morozov; uporyad. I. A. Fareniiy. – Cherkasy: Vertykal', vydavets' PP Kandych S. H., 2010. – S. 18; 23.

Стаття надійшла до редакції 07.09.2015 р.

В. Н. Лазуренко

Вклад Ю. Н. Вовкотруба в украинскую историческую науку

Изучено научно-педагогический и жизненный путь черкасского историка, кандидата исторических наук, доцента Юрия Николаевича Вовкотруба (1979 – 2011 гг.). Показаны особенности становления Ю. М. Вовкотруба как преподавателя высшей школы. Освещены особенности научных предпочтений ученого. Особое внимание сосредоточено на личном вкладе ученого в исследование истории развития прикладной механики в Украине в XIX в. Раскрыто активное участие ученого в деятельности общественных организаций Украины.

Ключевые слова: историк, историческое краеведение, история науки и техники, труда, прикладная механика, статьи.

V. Lazurenko

Yuriy Vovkotrub's contribution in Ukrainian historical science

Scientific and pedagogical experience and the way of living of Cherkasy's historian, PhD in history, associate professor Yuriy Mykolayovych Vovkotrub (1979 – 2011) are analyzed. Personal formation of Yu. M. Vovkotrub as a lecturer is traced. Peculiarities of the scholar's academic interests are indicated. Great attention is paid to his personal contribution to the development of applied mechanics in Ukraine in the XIX century. Active participation of the scholar in the activity of non-governmental organizations in Ukraine is shown.

Key words: historian, regional studies on history, history of science and technology, works, applied mechanics, articles.